

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

OSKA KOORDINATSIOONIKOGU KOOSOLEK

30. märts 2016 nr 3

Tallinn

Algus kell 11.00, lõpp kell 13.00

Juhatas Mart Laidmets, *Haridus- ja Teadusministeerium*

Protokollis Liina Michelson, *Kutsekoda*

Osa võtsid: Toomas Tamsar, *Eesti Töandjate Keskkliit*; Sven Kirsipuu, *Rahandusministeerium*; Egle Käärats, *Sotsiaalministeerium*; Reelika Leetmaa, *Eesti Töötukassa*; Mait Palts, *Eesti Kaubandus-Tööstuskoda*; Kaupo Reede, *Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium*; Riina Viiding, *Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon TALO*

Puudus Peep Peterson, *Eesti Ametühingute Keskkliit*;

Kutsutud: Külli All, *Haridus- ja Teadusministeerium*; Olav Aarna, *Kutsekoda*; Eve Kitt, *Kutsekoda*; Urve Mets, *Kutsekoda*; Tiia Randma, *Kutsekoda*; Yngve Rosenblad, *Kutsekoda*; Kaire Sõmer, *Kutsekoda*

PÄEVAKORD

1. Avasõnad
2. Kokkuvõtlik ülevaade kolme valdkondliku rakendusuuringu läbi viimisest
3. Rakendusuuringu „Valdkondlik ülevaade tööturu olukorrast, tulevikuarengutest, tööjõu- ja oskuste vajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest“ IKT-s, Arvestusalal, Metsanduses ja puidutööstuses. Pilootvooru põhisõnumid
4. Pilootvooru õppetunnid. OSKA tegevused 2016
5. Järgmise koordineerimiskogu teemadering, toimumisaeg ja OSKA edasine ajakava

1. Avasõnad

Koordineerimiskogu esimees Mart Laidmets tervitas kõiki liikmeid ja tutvustas päevakorda.

Valminud on kolm valdkondlikku raportit. Koosoleku eesmärgiks on valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekute heakskiitmine.

Koordineerimiskogu kinnitab valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekud, kui need toetavad ühiskonna tasakaalustatud arengut ja on rakendatavad.

2. Kokkuvõtlik ülevaade kolme valdkondliku rakendusuuringu läbi viimisest

Tiia Randma tutvustas kolme valdkondliku rakendusuuringu tegemise protsessi ning rõhutas OSKA unikaalsust, mis seisneb selles, et valdkondi analüüsiti põhikutsealade täpsuseni, ühitati kvantitatiivsed ja kvalitatiivsete andmed ning kombineeriti eri meetodid ja kasutati ühtset uurimismetoodikat.

Eesmärgiks oli selgitada välja:

- kui palju ja milliste oskustega inimesi on meie tööturul vaja täna ja homme?
- kus ja kuidas neid oskusi saab omandada?
- mida peaks tänases haridussüsteemis ja elukestvas õppes muutma, et tulevikuvajadustele vastata?

Uuringute tulemusena saadi:

- kinnitust teadmise kohta, mis oli õhus ja „kõhutunde pealt“ teada ka varem;
- uut teadmist;
- teadaoleva rolli, tähenduse või teadmise muutust.

Valdkondlikes eksperdikogudes osales kokku 65 eksperti, intervjueriti üle 80 eksperdi. Lisaks andsid tagasisidet võtmeekspertid ja retsensendid. Rakendusuuringu valmimisele kuluv orienteeruvalt aeg on 9 kuud.

Vaata täpsemalt lisast 1.

3. Rakendusuuringu „Valdkondlik ülevaade tööturu olukorrast, tulevikuarengutest, tööjõu- ja oskuste vajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest“ IKT-s, Arvestusalal, Metsanduses ja puidutööstuses

3.1 IKT valdkond

Koordinaator Urve Mets tutvustas OSKA IKT valdkonna rakendusuuringut. IKT eksperdikogus osales 22 eksperti. Võtmeekspertideks olid Ants Sild (BCS) ja Jüri Jõema (ITL). Lisaks olid kaasatud 9 kriitilised lugejat. Kogu valdkonnas on hõivatuid 28 850. Siin hulgas on nii IKT-sektoris IKT ametikohtadel töötavad inimesed (14180) kui ka mitte IKT ametikohtadel töötavad inimesed (5880), samuti muudes sektorites IKT ametikohtadel töötavad inimesed (8790).

Eesti erineb EL riikide IKT kutsealadel hõivatute proportsioonid poolest. Eestis on IKT kutsealal hõivatutest IKT-sektoris 62% ja teistes sektorites 38%, EL riikides on proportsioon vastupidine.

Eesti IKT sektori ettevõtted moodustavad 4,1% kogu ettevõtete arvust, käive on 6%, ekspordikäive on 11,5% ning kulud teadus ja arendustegevusse 30%(!).

IKT tööjõuvajaduse katmisel on võtmetähtsusega koolitee katkestajate arvu vähendamine nii kõrghariduses kui ka kutsehariduses. Kõrghariduses 3. ja 4. kursusel katkestajad lähevad küll erialasele tööle ja katavad osaliselt lihtsama tööjõuvajaduse, kuid vaja on eelkõige nutikate lahenduste ja lisandväärtuse loojaid. Lisatööjõudu leida ümberõppe teel valdkonda sisenemisel ja Eestis õppivate rahvusvaheliste tudengite tööjõuturule toomisel.

Vaata täpsemalt lisast 1.

3.2 Arvestusala valdkond

Koordinaator Kaire Sõmer tutvustas OSKA arvestusala valdkonna rakendusuuringut. Esialgne nimetus oli majandusarvestuse valdkond.

Eksperdikogus osales 15 eksperti. Võtmeekspertideks olid Margus Tammeraja (Eesti Raamatupidajate Kogu), Elsa Leiten (Eesti Siseaudiitorite Ühing, Tartu Ülikool), Märt-Martin Arengu (Audiitorkogu) ja Kurmet Ojamaa (Rahandusministeerium). Lisaks olid kaasatud 9 kriitilised lugejat.

Arvestusala koosneb kolmest põhikutsealast: finants- ja juhtimisarvestuses ehk raamatupidamine (töötajaid 21340), väline audiitortegevus (töötajaid 300) ja sisemine audiitortegevus (töötajaid 300).

Arvestusala valdkonna tööjõuvajaduse olulisemad mõjurid on aruandlussüsteemide ja -kohustuste ümberkorraldused (nt e-arved, nullbürokratia) ning tehnoloogilised uuendused (nt e-raamatupidamine ja audiitorkontroll, finantstarkvara ühildumine muude IKT süsteemidega).

Arvestusala tööjõuvajadus tervikuna on kahanev. Enim on kahanemine raamatupidamise kutsealal. Välise audiitortegevuse põhikutseala on lähikümnendil pigem stabiilne, sisemise audiitortegevuse põhikutseala on stabiilne või kergelt kahanev.

Seoses automatiseerimise kasvuga võib lähiajal valdkonnas üle jääda keskmise ja madalama kvalifikatsioonitasemega (st pigem kutseõppe tasemel) raamatupidajaid, palgaarvestajaid ning arveametnikke. Kõnealuse tööjõu moodustavad valdavalt vanuses 45+, Harjumaal töötavad naised. Levinuim on rakenduskõrg(keskeri-)haridus või kutsekeskharidus.

Arvestusalal kaob 150-250 töökohta aastas, koolilõpetajaid on 660, tööjõuvajadus on 285 inimest aastas.

Ületootmine on eelkõige kutsehariduses.

Vaata täpsemalt lisast 1.

3.3 Metsanduse ja puidutööstuse valdkond

Koordinaator Eve Kitt tutvustas OSKA metsanduse ja puidutööstuse valdkonna rakendusuuringut. Metsanduse ja puidutööstuse valdkond koosneb neljast alavaldkonnast: metsamajandus ja metsavarumine (töötajaid 6700), puidutöötlemine ning puittoodete tootmine (töötajaid 15600), paberi ja pabertoodete tootmine (töötajaid 1400) ning mööbli tootmine (töötajaid 9400). Kokku 33000 töötajat.

Eksperdikogus osales 23 eksperti, võtmeeksperte oli 8 ning kriitilisteks lugejateks olid: Jaan Kers (Tallinna Tehnikaülikool), Lauri Kivil (Eesti Puitmajaliit), Rainer Laigu (Riigimetsa Majandamise Keskus), Pille Meier (Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit) ja Linnar Pärn (Eesti Maaülikool).

Valdkonna tööjõu ja oskuste vajadust mõjutavad enim raiemahtude kasv, biomajanduse areng, keskkonnamuutused ja puidukeemia areng.

Metsanduse ja puidutööstuse valdkond ettevõtted moodustavad 4,3% kogu ettevõtete arvust, käive on 5,3%, ekspordi käive on 8,6% ning lisandväärtus antakse 6,7%.

Valdkond on oluline töödaja Lõuna- ja Kesk-Eestis, kus mitmes maakonnas moodustab valdkonnas töötavate inimeste osakaal üle 10% kõikidest maakonna hõivatutest.

Metsanduse ja puidutööstuses on aastas vaja juurde 695 töötajat. Tööjõuvajaduse katmise allikatena nähakse: tasemeõppe õppekavadel vastuvõtu suurendamist, katkestajate arvu vähendamist, ümberõppe teel valdkonda sisenemist, kompetentsi laiendamist täiendusõppes ja valdkonna populariseerimist.

Vaata täpsemalt lisast 1.

3.4 Pilootvooru põhisõnumid

Olav Aarna tegi kokkuvõtte kolme raporti põhisõnumitest.

Eesti majanduse konkurentsivõimet suurendab uuenduslike IKT-lahenduste loomine ja rakendamine kõigil elualadel. Tööturu vajadustele ja õppurite ootustele paindlikumaks reageerimiseks on otstarbekas kõrghariduse esimesel astmel loobuda bakalaureusekraadi ja rakenduskõrghariduse diplomi selgest eristamisest. Tööjõuvajaduse leevendamise oluliseks meetmeks on tasemeõppes väljalangevuse vähendamine. Tööandjad ootavad tasemeõppes laiapõhjaliste teadmistega ja „suure pildi nägemise“ oskusega töötajaid, kes oleksid võimelised kiiresti rakenduma tööellu ja töötama meeskondades.

Ettepanek:

- Kiita heaks valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekud
- Otsused konsensuslikud
- Koordinatsioonikogu toetab valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekuid juhul, kui need toetavad ühiskonna tasakaalustatud arengut ja on rakendatavad.

Arutati, kui palju katkestajate arvu vähendamine suudab katta puuduolevat tööjõudu, sest 3. ja 4. kursusel väljalangejad suunduvad tavaliselt juba erialasele tööle. Pakuti välja, et olukord paraneks, kui hinnanguliselt 70% sisseastujast lõpetaks. Tööjõu vajadust aitab katta ümberõpe (näiteks vabaneb tööjõudu raamatupidamise kutsealal jm).

Kolme sektori uuring näitab, et kui lisaks avalikule sektorile hakkavad uusi tehnoloogiad kasutama ka teised sektorid, siis on spetsialiste rohkem vaja. Suuremat lisandväärtust saab luua kõrgemalt haritud inimestega. Eestis on küll kõrgharidusega inimeste osakaal suur, kuid tegemist on vanemate inimestega, kelle teadmised ei vasta enam praegustele vajadustele.

Järgmiseks etapiks on kõigil osapooltel leida lahendused valdkondlike ekspertide poolt esitatud ettepanekutele. Valdkondlikest raportite kokkuvõtlikud lühiversioonid trükitakse. Raporti täistekst kujundatakse ja on kättesaadav internetis.

3.5 Kiita heaks IKT, Arvestusala ning Metsanduse ja puidutööstuse valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekud

Hääletuse tulemused:

- poolt hääletas 7 liiget
- vastu ei hääletatud

4. Pilootvooru õppetunnid. OSKA tegevused 2016

Yngve Rosenblad rääkis pilootvooru õppetundidest ja nõunike kogu soovitudest: analüüsis grupeerida ametialasid suuremateks põhikutsealadeks, kvantitatiivsest tulemusest ei tohiks loobuda, intervjuude arvu vajadusel optimeerida, 2016 vältida uuritavate valdkondade liigset heterogeensust (vajadusel alavaldkondi ümber grupeerida) ja arvestada sesoonsust. Murekohaks ametite statistika ajakohasus (REL2011-st) ja ametite ja õppekavade seostamine.

2015 valdkondade uuringud võtsid aega 10 kuud, kuid 2016 uuringuraportite valmimiseks on aega 8 kuud.

Vaata täpsemalt lisast 1.

2016 OSKA valdkonnad:

2015 alustatud uued valdkonnad, raport valmib 2016 keskel:

4) Metall- ja masinatööstus

5) Sotsiaaltöö

2016 uued valdkonnad:

1) Tervishoid

2) Energeetika, kaevandamine, veevarustus, keskkond

1) Energeetika ja kaevandamine 2016

- 2) Veevarustus, jäätmekäitlus, keskkond 2017-2019
- 3) Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- 4) Toiduainetööstus + põllumajandus
- 5) Transport, logistika, mootorsõidukite müük ja remont

4.1 Toetada Kutsekoja poolt tehtud ettepanekut 2016. aastal analüüsitavate valdkondade osas ja kinnitada muutused järgnevalt:

- Tervishoid
- Energeetika ja kaevandamine
- Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- Toiduainetööstus + põllumajandus
- Transport, logistika, mootorsõidukite müük ja remont

Hääletuse tulemused:

- poolt hääletas 7 liiget
- vastu ei hääletatud

6. Järgmise koordineerimisnõukogu teemad, toimumisaeg ja OSKA edasine ajakava

Tiia Randma tutvustas järgmise koosoleku teemasid:

- OSKA üldraport sh ettepanekud Vabariigi Valitsusele arutamiseks
- OSKA kommunikatsioonikava. Sõnumeid tutvustatakse osapoolte kommunikatsioonijuhtidele.
- OSKA ettepanekute rakendamine

Aprillis toimuvad Kutsekojas OSKA infotunnid koolidele, kus valdkonnapõhiselt selgitatakse koolidele, kuidas on jõutud tulemusteni.

OSKA valdkondlike raporteid tutvustav avakonverents toimub 20. aprill 2016

Septembris valmivad Masina- ja Metallitööstuse ning Sotsiaaltöö raportid.

Järgmine koordineerimisnõukogu koosolek **15. juuni kell 11.00-13.00.**

Lähtudes Kutseseaduse § 7¹ -st

OTSUSTATI:

3.5 Kiita heaks IKT, Arvestusala ning Metsanduse ja puidutööstuse valdkondlike eksperdikogude poolt tehtud ettepanekud.

4.1 Toetada Kutsekoja poolt tehtud ettepanekut 2016. aastal analüüsitavate valdkondade osas ja kinnitada muutused järgnevalt:

- Tervishoid
- Energeetika ja kaevandamine
- Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- Toiduainetööstus + põllumajandus
- Transport, logistika, mootorsõidukite müük ja remont